

TFY4109 Fysikk (MTENERG)

Eksamen Des 2018. Løsningsforslag

Oppgave:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Rett svar:	A	A	D	E	B	E	B	E	A	C	A	B	
Oppgave:	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Rett svar:	C	D	A	C	A	A	C	A	B	B	B	B	C
Oppgave:	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	
Rett svar:	B	D	C	A	D	B	B	E	D	D	D	B	
Oppgave:	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
Rett svar:	D	B	B	A	D	E	D!	X45	X46	X47	X48	X49	X50

Detaljer om spørsmålene:

1. A. H2018 Ingen horisontale krefter på kula, så $a_x = 0$, v_x er konstant, og x øker lineært med tiden t .

2. A. H2018 Energibevarelse gir:

$$\begin{aligned} \frac{1}{2}mv_1^2 + mga &= \frac{1}{2}mv_2^2 + mgb \\ \Rightarrow v_2 &= [v_1^2 + 2g(a-b)]^{1/2} \end{aligned}$$

3. D. H2018 Pianoet står i ro, så total kraft på det er null. Horisontalt påvirkes pianoet av deg, dvs skyvkraften på 700 N, og en motsatt rettet og like stor friksjonskraft fra tepet.

4. E. Impulsbevarelse: $|p_2| = |p_3| = p$. Det gir $K_3/K_2 = (p^2/6m)/(p^2/4m) = 2/3$, slik at $K_2/(K_2 + K_3) = K_2/(5K_2/3) = 3/5 = 60\%$.

5. B. Beltedelen som har kontakt med underlaget står i ro. Øvre horisontale beltedel har dobbelt så stor hastighet som gravemaskinen.

6. E.

$$A = 4\pi r^2 = 15.205 \text{ cm}^2$$

For å anslå usikkerheten i A , kan vi regne ut A med radius hhv 11.1 og 10.9 mm. Dette gir hhv 15.483 og 14.930 cm^2 , så vi ser at usikkerheten i A er ca $\pm 0.3 \text{ cm}^2$. Alternativt, og litt raskere, kan vi si at

$$\Delta A/A = 2\Delta r/r \Rightarrow \Delta A = 2A\Delta r/r \simeq 0.3 \text{ cm}^2$$

7. B.

$$m = \rho V = 7.86 \text{ g/cm}^3 \cdot (4\pi/3) \cdot 1.1; \text{cm}^3 = 43.8 \text{ g}$$

8. E.

$$I_0/m = 2r^2/5 = 48.4 \text{ mm}^2$$

9. A.

$$K = mv^2/2 + I_0\omega^2/2 = 7mv^2/10$$

Starthøyde: $y_0 \cdot (1.2^4 - 1.2^2) = 0.6336y_0$. Dermed:

$$|\Delta U| = K \Rightarrow v = \sqrt{10g \cdot 0.6336y_0/7} = 149 \text{ cm/s}$$

10. C. 10) C: Brattest i $x = \pm 6L/5$, med helningsvinkel gitt ved $\tan \theta = dy/dx$. Her er

$$dy/dx = y_0(4x^3/L^4 - 2x/L^2),$$

som i $x = \pm 6L/5$ er

$$|dy/dx|_{\max} \simeq 4.5y_0/L = 0.45.$$

Det gir en maksimal helningsvinkel $\theta_{\max} = \arctan 0.45 = 24^\circ$.

11. A. I banens to bunnpunkter (og det lokale topp-punktet ved $x = 0$) er $dy/dx = 0$: $dy/dx \sim 4x^3/L^4 - 2x/L^2 \sim 4x^2/L^2 - 2 = 0$ for $x = \pm L/\sqrt{2}$. Her er $d^2y/dx^2 = y_0(12x^2/L^4 - 2/L^2) = y_0(6 - 2)/L^2 = 4y_0/L^2 = 1/\rho$, slik at krumningsradien er $\rho = L^2/4y_0 = 625$ cm.

12. B. Kinetisk energi øker lineært med tiden: $K(t) = A(t - t_0)$. Da er tilført effekt konstant: $P = dK/dt = A$. Dvs, $P = Fv = mav = A$ er konstant. Siden $K = mv^2/2$, vil $v \sim \sqrt{t}$ og $a \sim 1/\sqrt{t}$, og dermed vil $F \sim 1/\sqrt{t}$.

13. C. Energibevarelse gir $kx^2/2 = mv^2/2$, dvs $k = mv^2/x^2 = 0.042 \cdot 0.42^2/0.042^2 = 4.2$ N/m.

14. D. $a = v^2/r = (100/3.6)^2/(250/2\pi) = 19.4$ m/s².

15. A. N2 for restrakettener $u \cdot dm/dt = m \cdot dv/dt$, dvs $dm/m = dv/u$, som integrert gir $\ln(m/m_0) = (v - v_0)/u$, dvs $m = m_0 \exp((v - v_0)/u) = m_0 \exp(-(v - v_0)/|u|)$, ettersom $u < 0$. Med $v - v_0 = 1.4$ km/s, $|u| = 2.6$ km/s og $m_0 = 7.5 \cdot 10^5$ kg, er rakettenes masse redusert fra m_0 til $m = 0.584m_0 = 4.38 \cdot 10^5$ kg ved fartsdobligen. Dette tilsvarer en massereduksjon på $3.12 \cdot 10^5$ kg. Det forbrukes $0.13 \cdot 10^5$ kg bensin pr sekund. Følgelig har det tatt $3.12/0.13 = 24$ sekunder å doble farten.

16. C. $L = L_b + L_s = mrv + (2/5)mr^2 \cdot v/r = 7mrv/5 = 7 \cdot 0.130 \cdot 0.02625 \cdot 1.0/5 = 4.78 \cdot 10^{-3}$ kg m²/s (Js).

17. A. Dette er rotasjon med konstant vinkelakselerasjon α bestemt av N2 for rotasjon, $\alpha = \tau/I_0 = Fr/I_0$. Her har vi et tynt kuleskall, og $I_0 = (2/3)mr^2$. Rotert vinkel er dermed $\phi = (1/2)\alpha t^2 = (3F/4mr)t^2 = (3 \cdot 20/4 \cdot 0.0027 \cdot 0.020) \cdot 10^{-6} = 0.278$ radianer = 16 grader.

18. A Eksakt forflytning er $s(t_1) = v_0 t_1 + at_1^2/2 = 0.01217$ m. Numerisk beregner vi steg for steg. I hvert tidssteg er fartsendringen like stor, da akselerasjonen er konstant: $\Delta v = a\Delta t = (9.81/\sqrt{2}) \cdot 0.025 = 0.17342$ m/s.

$s_1 = s_0 + v_0 \Delta t = 0.4 \cdot 0.025 = 0.010$ m

Feil i s_1 : $0.01217 - 0.010 = 0.00217$ m $\simeq 2.2$ mm.

19. C. Energibevarelse: $mgh = mv^2/2$, slik at $v = \sqrt{2gh} = 27.66$ m/s = 100 km/t.

20. A. Vi finner v_y som funksjon av rotert vinkel ϕ med energibevarelse og figurbetraktning: Vertikal forflytning er $\Delta y = h \sin \phi$, og $v_y = v \cos \phi$. Dermed: $v_y = \sqrt{2gh \sin \phi} \cos \phi$. Maksverdi når $dv_y/d\phi = 0$, eller kanskje litt enklere, når $dv_y^2/d\phi = 0$:

$$dv_y^2/d\phi = 2gh \frac{d}{d\phi} (\sin \phi - \sin^3 \phi) \sim \cos \phi (1 - 3 \sin^2 \phi) = 0$$

dersom $\phi = \arcsin(1/\sqrt{3}) = 35$ grader.

21. B. Statisk Likevekt. Momentbalanse + Horisontalkomp Sum(Fx)=0.

Det enkleste er N2 rotasjon rundt A, og bruke at FT=FB, se tegning. 20 N mot venstre.

22. B. Bruk N2-Rot mht senteret til trinsa (A), dvs. $\sum \vec{\tau}_A = \frac{d\vec{L}_A}{dt}$. Total dreieimpuls (bane + spinn) er $\vec{L}_A = 8mvr\hat{z}$ og total dreieimpuls er $\sum \vec{\tau}_A = rmg\hat{z}$. Dette gir $\dot{v} = \frac{g}{8}$, som gir $v(t) = \frac{g}{8}t + v(0)$, og som endelig gir $v(0.5) = \frac{g}{16} = 0.625$ s.

23. B. Bruker dreieimpulsbevarelse: $L_{tot, før} = Rmv = L_{tot, etter} = I_{etter}\omega$, hvor $I_{etter} = 1/2MR^2 + MR^2$, for å finne ω . Dette gir med insatte tall $T = 2\pi/\omega = 57.9$ ms.

24. B. Ball med masse terminalhastighet. Når ballen ikke lengre akselererer så har vi $Mg = Dv^2$, og av det følger $v = \sqrt{(Mg/D)} = 5.6$ ms.

25. C. Oppgaven består i å beregne først $\vec{R}_{CM} = 0.42R(\hat{x} + \hat{y})$ og $I_z = 0.5MR^2$. (treghetsmomentet til kvartskiva rundt z-aksen), begge ved hjelp av integrasjon (bruker formlene i formelsamlinga). Deretter fås treghetsmomentet rundt CM ved hjelp av Steiners sats, som i dette tilfellet sier: $I_z = I_{CM} + Md^2 = 0.14MR^2$, der d er avstanden fra RCM til origo (dvs. $d^2 = 0.36R^2$).

26. B. $x(t) = x_0 \sin \omega t$, $v(t) = \omega x_0 \cos \omega t$, $a(t) = -\omega^2 x_0 \sin \omega t$. Her er $x_0 = 3.3$ cm og $\omega^2 x_0 = 9.6$ cm/s², slik at $\omega = \sqrt{9.6/3.3} = 1.7$ s⁻¹. Dermed er maksimal hastighet $\omega x_0 = 5.6$ cm/s.

27. D. For to parallellkoblede fjærer må vi bruke dobbelt så stor kraft for å strekke samme avstand, det vil si $k_1 = k_{eff,venstre} = 2k_V = 60$ N/m. Likeledes, for to seriekoblede fjærer trengs halvparten av krafta, det vil si $k_2 = k_{eff,høyre} = 2k_H = 85$ N/m. Med utsving x fra likevekt virker kreftene fra disse to fjærene i samme retning, slik at N2 blir $m\ddot{x} + (k_1 + k_2)x = 0$. Da er perioden $T = 2\pi\sqrt{m/(k_1 + k_2)} = 2\pi\sqrt{0.050/145} = 0.12$ s.

28. C. Finner Tregghetsmomentet $I = \Gamma / (\frac{2\pi}{T_s})^2 = 0.4062$ kgm².

29. A. Bruker ligningene for fysisk pendel og korrigerer med Steiners sats (see formelvedlegg), for å finne $I = 1/12Ml^2 + Md^2 = 0.173$, og som gir $\omega = \sqrt{Mgd/I} = 1.31558\sqrt{g}$. Til slutt fås $T = \frac{2\pi}{\omega} = 1.51$ s

30. D. Q faktor i svakt dempet system er gitt i formelsamling som $Q = \frac{\omega_0}{\Delta\omega} = \frac{\omega_0}{2\gamma}$. Responen er gitt som $y(T) = y(0) \exp -\gamma T \cos \omega T$. $\frac{y(T)-y(0)}{y(0)} = 3 \cdot 10^{-4}$. Dermed fås for et svakt dempet system $\Delta\omega \approx -\ln(0.9997)/T$, som gir $Q = 10470$.

31. B. Bølgekraftverk. 56 kW Sylinderen følger en bevegelse $y = A(\omega) \cos \omega t$, og der $v_y = -A(\omega)\omega \sin \omega t$. $A(\omega)$ er oppgitt i formelsamlinga. Det er også oppgitt at $\langle P(t) \rangle = \langle F_b(t) \cdot v_y(t) \rangle$.

Handwritten calculations for average power $\langle P \rangle$ in a damped harmonic oscillator. The derivation starts with $\langle P(t) \rangle = \langle F_b(t) \cdot v_y(t) \rangle = \langle -b v_y(t) \cdot v_y(t) \rangle = \langle -b (A(\omega) \omega \sin(\omega t))^2 \rangle = \langle -b \omega^2 A^2(\omega) \sin^2(\omega t) \rangle = \frac{1}{2} b \omega^2 A^2$. Then, $A(\omega) = \frac{F_0/m}{(\omega^2 - \omega_0^2)^2 + (2\gamma\omega)^2}$. The final calculation yields $\langle P \rangle = \frac{b \omega^2 \omega_0^4 H_0^2}{2 \left\{ (\omega^2 - \omega_0^2)^2 + \left(\frac{2b}{2m} \omega \right)^2 \right\}} = \frac{3000 \cdot \left(\frac{7\pi}{9} \right)^2 \cdot (2.92)^4 \cdot (2.5)^2}{2 \cdot \left\{ \left(\left(\frac{7\pi}{9} \right)^2 - (2.92)^2 \right)^2 + \left(\frac{3000}{900} \cdot \left(\frac{7\pi}{9} \right) \right)^2 \right\}} = \frac{8138483}{2 \cdot [6.55 + 66.33]} = 56.8$ kW.

32. B. Koblede pendler. $\omega_0 = 1.55$ rad.

Handwritten derivation for coupled pendulums. The diagram shows two masses m connected by springs with constants k and k_c . The equations of motion are $m\ddot{x}_1 = -kx_1 + k_c(x_2 - x_1)$ and $m\ddot{x}_2 = -kx_2 - k_c(x_2 - x_1)$. These are rearranged into a matrix form $\ddot{\vec{x}} + \vec{\omega}^2 \vec{x} = 0$. The characteristic equation $\det(\vec{\omega}^2 - \omega^2 \vec{1}) = 0$ leads to $(-\omega^2 + \omega_0^2 + \omega_c^2) - \omega_c^2 = 0$ and $(-\omega^2 + \omega_0^2 + \omega_c^2) = \pm \omega_c^2$. The resulting normal frequencies are $\omega_1 = \omega_0 = \frac{k}{m} = \sqrt{2}$ and $\omega_2 = \sqrt{2 + 0.2 \cdot 2} = \sqrt{2.4} = 1.55$ rad/s.

33. E. $k^2 = k_x^2 + k_y^2 + k_z^2 = 1.4^2 + 1.4^2 + 1.6^2 = 6.48$. $v = \omega/k = 2\pi f/k$. Det medfører at $f = vk/(2\pi) = 137.7$ Hz, med $v = 340$ m/s.

34. D. En bølge med retning $\vec{k}$, skrives som $\eta(\vec{r}, t) = A \cos(\vec{k} \cdot \vec{r} - \omega t) = \cos(-[-1.4x\hat{x} - 1.4y\hat{y} - 1.6z\hat{z}])$, hvor da $\vec{k} = (-1.4, -1.4, -1.6)$, $k = 2.545584$. $\hat{k} \cdot \hat{z} = \frac{\vec{k}}{k} \cdot \hat{z} = \frac{-1.6}{2.54558} = \cos \alpha$. Det medfører at $\cos \alpha = -0.62853$, som gir vinkelen $\alpha = 128.9$ grader mellom z akse og bølgens forplantningsretning.

35. C. Her burde en started med $\cos(kx)\cos(\omega t)$ for utsving, med grensebetingelser buk (max) på begge ender, dvs $\cos(kL) = \max$. Likevel blir det likt resultat som en streng, $kL = n\pi$.

Handwritten student work for problem 35. It includes a diagram of a standing wave on a string fixed at both ends, with labels for amplitude, frequency, and wave speed. The student calculates the wave speed $v = \sqrt{\frac{Y}{\rho}}$ and the frequency $f = \frac{v}{\lambda}$. The final result is $f = 5092 \text{ Hz}$.

36. D. $r = \frac{\sqrt{\mu_2} - \sqrt{\mu_1}}{\sqrt{\mu_2} + \sqrt{\mu_1}} = \frac{\sqrt{90} - \sqrt{15}}{\sqrt{90} + \sqrt{15}} = 0.4202$. $y_i = 6 \text{ mm}$. Dermed er $y_r = r \cdot y_i = 2.52 \text{ mm}$.

37. B. I formelsamlinga, er det kun definert $Z = p/v$. Da må en enten huske $Z = \sqrt{\text{elastisitetmodul} \cdot \text{massetetthet}}$, eller utlede at $Z = p/v = \sqrt{B\rho}$. Deretter må man bytte til elastisk modul for lydbølger i tynn stang $Z = \sqrt{Y\rho}$. Deretter anvendes ligning for refleksjons koeffisienten r , som gir $R = r^2 = 24\%$, samme som eksemplet i forelesningsnotater 2018.

Handwritten student work for problem 37. It shows a diagram of two pipes connected at a junction. The student calculates the acoustic impedance Z for each pipe and then uses the reflection coefficient formula to find $R = 24\%$.

38. D. Korrigert tiden til 5.3 s i spørsmålstekst.

Handwritten student work for problem 38. It includes a diagram of a string fixed at both ends with length $L = 5 \text{ m}$. The student calculates the wave speed $v = \sqrt{\frac{S}{\mu}}$ and the frequency $f = \frac{v}{\lambda}$.

39. B. Her må en bruke $\tan(\theta(x)) = dy/dx$. Get, see below, $\theta = \pi/14 \text{ rad}$, dvs. $\theta = 12.85$ grader.

34)

$g(t) = \tan \theta(t) = \left. \frac{\partial y}{\partial x} \right|_{x=L}$
 $y(x) = b \sin kx \cos \omega t$
 $\frac{\partial y}{\partial x} = b k \cos kx \cos \omega t \cdot k_1$

$\theta(t)_{\max}$
 $= b n \cdot k_1 \cdot \cos k_1 L \cdot \cos \omega t$
 $= b n \cdot \frac{\pi}{2L} \cos \left(\frac{\pi}{2} \cdot L \right)$
 $= b n \cdot \frac{\pi}{2L} = 1 \text{ m} \cdot \frac{\pi}{2 \cdot 14}$

40. B.

$\vec{J} = 3 \text{ nA} \cdot \vec{e}_x$

 $J(x) = 0 \quad \wedge \quad b n L = n \cdot \frac{\pi}{2} \quad (\text{max abs})$
 $k_1 = \frac{\pi}{2L}$
 $\frac{\omega}{k_1} = v = \frac{2\pi f_1}{k_1}$

$\Rightarrow f_1 = \frac{v \cdot k_1}{2\pi}$
 $= \frac{v \cdot \frac{\pi}{2L}}{2\pi}$
 $= \frac{v}{4L}$

$L = \frac{v}{4f} = 1,88 \text{ m}$
 also 189 cm
 Seite 13

41. A.

siehe 41

 $z_1 = 6,4695 \text{ m}$
 $z_2 = -6,4695 \text{ m}$
 $z_0 = 0$

$2 \times \text{Kohärenz} \quad I = I_0 \cos^2 \left(\frac{k a \sin \theta}{2} \right)$
 π für Kohärenz

oder Doppelslit für konstruktive Interferenz: $a \sin \theta = n \lambda$
 $\left(\frac{k a \sin \theta}{2} - \frac{k a \sin \theta}{2} \right) = 2\pi$

$\tan \theta_1 = \frac{z_1}{z} \quad \Rightarrow \quad \theta_1 = 17,925^\circ \quad \Rightarrow \quad k = \frac{2\pi}{a \sin \theta_1} = 20,415$

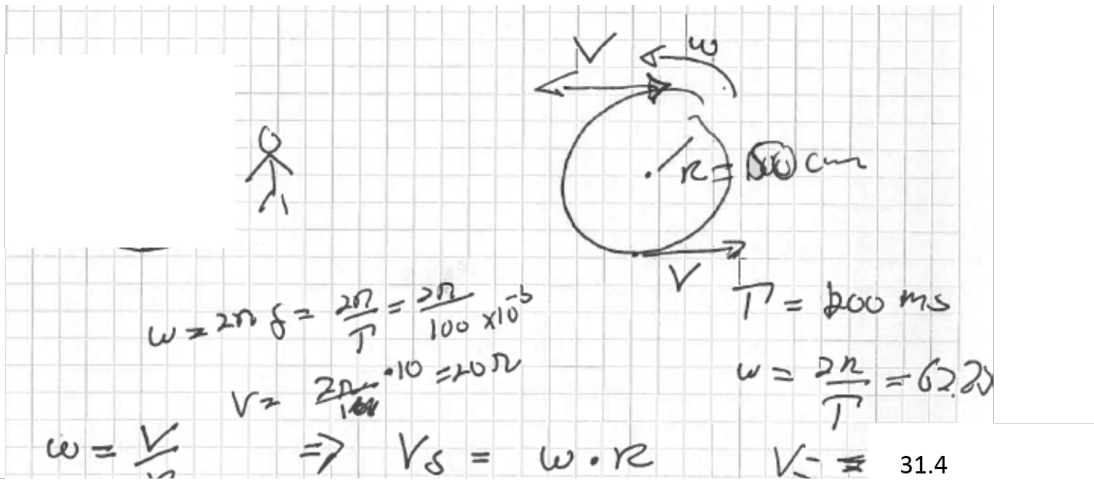
$v = \frac{\omega}{k} = \frac{2\pi \cdot 1000}{2\pi / a \sin \theta} = 1000 a \sin \theta = 307,77 \text{ m/s}$

42. D.

$\cos(\vec{k}_1 \cdot \vec{r} - \omega t) + \cos(\vec{k}_2 \cdot \vec{r} - \omega t)$
 $= \cos(x + 0,1y - \omega t) + \cos(x - 0,1y - \omega t)$
 Bsp: $\cos(a) + \cos(b) = \frac{1}{2} \cos\left(\frac{a-b}{2}\right) \cos\left(\frac{a+b}{2}\right)$
 $\Rightarrow \langle I \rangle = \frac{1}{4} \cos^2\left(\frac{\Delta k}{2} y\right), \quad \Delta k = 0,2$

$\frac{\Delta k}{2} y = \pi$ für intensives Maximum
 $\Rightarrow \Delta l = \frac{2\pi}{\Delta k} = \frac{2\pi}{0,2} = \frac{2\pi}{\frac{1}{5}} = 10\pi$
 $\Delta l = \frac{\lambda}{\theta}$ für da geht anders.

43. E.

$$f' = \left(\frac{v - v_0}{v - v_s} \right) f \quad v_0 = 0, \quad v = 340 \text{ m/s}, \quad v_s = v - v$$

$$f_r = \left(\frac{v}{v - v} \right) f = \left(\frac{340}{340 + 31.4} \right) f = 402.7 \quad f - v = \left(\frac{340}{340 + 31.4} \right) f = \frac{310}{340 + 31.4} f = 434.8$$

44. D!

44) $w(t) = w_0 \sin(kd/x), \quad w_0 = 7 \frac{m}{s}$
 $\lambda = 4d \Rightarrow k = \frac{2\pi}{\lambda} = \frac{2\pi}{4d} = \frac{\pi}{2d}$
 $v_g = \frac{dw}{dk}, \quad v = \frac{w}{k} = \frac{dw_0 \sin(kd/x)}{k dx/x} = \frac{dw_0 \cos(kd/x)}{k dx/x}$
 $v(kw) = \frac{w_0 d}{2} = v_0, \text{ da } \frac{\pi}{2} \text{ for } x \rightarrow 0$

$\frac{dw}{dk} = w_0 \cos(kd/x) \cdot \frac{d}{2} = \frac{w_0 d}{2} \cos(kd/x) = v_0 \cos(kd/x)$
 $v_g(\lambda = 4d) = v_0 \cos\left(\frac{\pi}{2d} \cdot \frac{d}{2}\right) = v_0 \cos\left(\frac{\pi}{4}\right) = v_0 \frac{\sqrt{2}}{2} = 0.71 \cdot v_0$
 Riktig svar alternativ (D)

45. Se eventuelt notater om svevning. $v_g = 0.1667, v = 0.2352, \text{ Dispersiv} = \text{JA}$ fordi $v_g < v$.

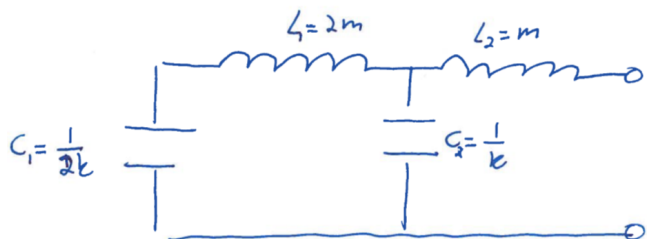
$\cos(28x - 7t) + \cos(40x - 9t)$

$$v_g = \frac{\Delta \omega}{\Delta k} = \frac{(9-7)}{(40-28)} = 0.167$$

$$v = \frac{\omega}{k} = \frac{(7+9)/2}{(40+28)/2} = \frac{16}{68} = 0.2353$$

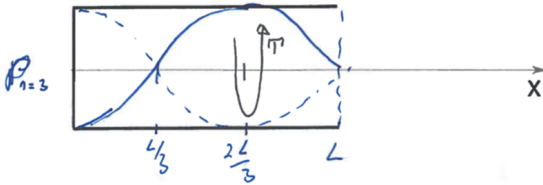
$v_g < v \quad \text{o.k.} \Rightarrow \text{dispersiv [JA]}$

46. X. Husker fra øvingsoppgaveat $F = V, q = x, L = m, k = 1/C$. Fjærene lagrer energi som en kondensator og disse er koplet til jord. Verdier $L_{venstre} = 2m, C_{venstre} = 1/(2k), L_{høyre} = m, C_{høyre} = 1/k$. Kretsen har åpne porter på høyre side, som vist i figur.

47. E. Man bør vite at trykkutsving er kontinuerlig ved åpen ende, og max ved lukket ende! Grensebetingelser fås da ved hjelp av $\cos(kx) \cos(\omega t)$. Finner nå at $kL = n * \pi/2, n = 1, 3, 5, 7$. Det blir spurt om første overtone som

da blir $n=3$. Riktig svar, blir da som i figur.

$\lambda_3 = \frac{4L}{3}$, Mode ved åpen ende for stulle,
 lukket på begge ender for tynne.

48. . Tegner in symmetrisk og antisymmetrisk mode for pendlene. Viktig her å få med at $\theta_1(t) = \theta_2(t)$ i symmetrisk mode, og $\theta_1(t) = -\theta_2(t)$ i antisymmetrisk mode, se eventuelt Youtube video eller notater.

